

Seat No. : _____

NF-121

December-2015

M.A., Sem.-III

503 : Sanskrit

(Translation & Sanskrit Lexicon)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) નીચેના વાક્યોનો કૌંસમાં આપેલ વિભક્તિનો ઉપયોગ કરીને સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : **8**

Translate following sentences using cases indicated in the bracket :

- (1) આ રામનું ઘર છે. (ષષ્ટી)
- (2) વૃક્ષ પરથી ફળ પડે છે. (પંચમી)
- (3) હું લેખનીથી લખું છું. (તૃતીયા)
- (4) રાજા વિપ્રને ગાય આપે છે. (ચતુર્થી)
- (5) રામે ફળ ખાધું. (દ્વિતીયા)
- (6) વાનર વૃક્ષ ઉપર બેઠો છે. (સપ્તમી)
- (7) રાજા સૈનિકો વડે યુદ્ધ કરે છે. (તૃતીયા)
- (8) સીતા કૂવામાંથી પાણી કાઢે છે. (પંચમી)

અથવા/OR

નીચેના શબ્દોનો પ્રયોગ કરીને આઠ વાક્યો સંસ્કૃતમાં લખો :

Make sentences using following eight words :

રામસ્ય, વૃક્ષાત્, ગૃહાત્, ઘટાય, શાલામ્, કન્દુકેન, આકાશે, તવ

- (B) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ છ) **6**

Fill in the blanks : (any six)

- (1) ભર્તુઃ _____ સા તપમાચરતિ । (કૃતે, અલમ્)
- (2) રામેણ _____ લક્ષ્મણઃ અપિ ગચ્છતિ । (સહ, આરાત્)
- (3) _____ વિદ્યાર્થિનઃ પ્રાર્થનાં કુર્વન્તિ । (કિઞ્ચ, પ્રાતઃ)
- (4) વિદ્યાલયસ્ય _____ વૃક્ષાણિ સન્તિ । (પરિતઃ, પ્રાયઃ)
- (5) ત્વં સુરતનગરં _____ ગચ્છસિ ? (કથં, કુત્ર)
- (6) રામઃ _____ યોગ્યઃ શાસકઃ અસ્તિ । (સર્વથા, દિવા)
- (7) મંદિરસ્ય _____ નદી વહતિ । (ઉભયતઃ, ખલુ)

2. (A) નીચેના કોઈપણ આઠ વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : 8
 Translate any **eight** sentences from the following :
 (1) માણસે ગુણો માટે પ્રયત્ન કરવા જોઈએ.
 (2) ભરત રથથી વનમાં જાય છે.
 (3) બાળક દંડાથી કૂતરાને મારે છે.
 (4) રામ અને સીતા વનમાં જાય છે.
 (5) ગામની બહાર મંદિર છે.
 (6) આકાશમાંથી વરસાદ થાય છે.
 (7) રાષ્ટ્રીય ધ્વજ ભારતનો ગૌરવ છે.
 (8) રાજા યજ્ઞમાં દાન આપે છે.
 (9) રમેશ રામને માટે વસ્ત્ર ખરીદે છે.
 (10) ઘરમાં ગીતા વાંચે છે.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 6
 Write answers in **one** or **two** sentences : (any **four**)
 (1) કરણ-કારક એટલે કઈ વિભક્તિ છે ?
 (2) 'નમઃ' અવ્યયના યોગે કઈ વિભક્તિ પ્રયોજાય છે ?
 (3) 'ભી'ના પ્રયોગમાં ભયહેતુની કઈ કારક સંજ્ઞા થાય છે ?
 (4) 'અલમ્'ના યોગે કઈ વિભક્તિ પ્રયોજાય છે ?
 (5) સમય અને સ્થાન માટે કયું કારક વપરાય છે ?
3. (A) અભેદમૂલક વિશેષણોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો. 10
 Explain adjectives with same case with examples.
અથવા/OR
 કૃદન્ત, તદ્વિતાન્ત અને ગુણવાચક વિશેષણોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો.
 Explain with examples – કૃદન્ત, તદ્વિતાન્ત and qualitative adjectives.
- (B) વિશેષણ એટલે શું ? સોદાહરણ સમજાવો. 4
 What is adjective ? Explain with illustration.
અથવા/OR
 ભેદમૂલક વિશેષણ એટલે શું ? સોદાહરણ સમજાવો.
 What is adjective with different case ? Explain with example.
4. (A) અમરકોશનો સમય અને સ્વરૂપ ઉપર સવિસ્તર નોંધ લખો. 8
 Write detail note on nature and time of Amarakosha.
અથવા/OR
 અમરકોશના 'નાનાર્થવર્ગ' ઉપર સવિસ્તર નોંધ લખો.
 Write detailed note on 'નાનાર્થવર્ગ' of Amarakosha.

- (B) નીચેના શબ્દોના અમરકોશ મુજબ અર્થ આપો : (કોઈપણ છ) 6
Write meaning of following words according to Amarakosha : (any six)
(1) પતંગ	(5) અનૂક
(2) અજ	(6) કરિહસ્ત
(3) પરિઘ	(7) જમ્બુક
(4) કર્ણિકા	(8) પૃથુક

5. (A) નીચેના વાક્યો સુધારો : (કોઈપણ પાંચ) 5
Correct following sentences : (any five)
- (1) નમઃ કૃષ્ણમ્ ।
  - (2) અહં તણ્ડુલાત્ પચામિ ।
  - (3) હિમાલયે ગઙ્ગા પ્રભવતિ ।
  - (4) શિવે રાધ્યતિ ।
  - (5) ગ્રામં બહિઃ ગચ્છતિ ।
  - (6) ઇયં રામં માતા ।
  - (7) રામઃ અન્નેન ખાદતિ ।

- (B) નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો આપો : (કોઈપણ પાંચ) 5
Write synonyms of following words : (any five)
- (1) કટ
  - (2) વૃન્દારક
  - (3) નાક
  - (4) કરક
  - (5) રવ
  - (6) અર્ક
  - (7) સર્ગ

- (C) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : 4
Write answers in **one** or **two** sentences :
- (1) 'સમન્તાત્' અવ્યયનો અર્થ આપો.
  - (2) 'ત્રહ્તે' અવ્યયનો પ્રયોગ કરીને સંસ્કૃતમાં એક વાક્ય લખો.
  - (3) કઈ વિભક્તિ કારક નથી ?
  - (4) ભેદમૂલક વિશેષણ એટલે શું ?

